

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3199/2025
20.03.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, чији је заступник Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате и утврђења јавне својине, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3457/24 од 12.12.2024. године, у седници одржаној 20.03.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3457/24 од 12.12.2024. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 53/2024 од 24.10.2024. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3457/24 од 12.12.2024. године, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 53/2024 од 24.10.2024. године, којом је тужени обавезан да тужиоцу исплати 14.267.144,20 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и накнади му парничне трошкове од 512.005,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате; утврђено да је тужени Град Нови Сад стекао право јавне својине у целости на парцели број .. КО Нови Сад 1, која се води уписана код РГЗ СКН Нови Сад 2, површине 191 м2, те да је тужилац дужан трпети да се тужени са тим правом упише код надлежне Службе за катастар непокретности након правноснажности пресуде. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредби чланова 403. став. 3. и 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по

службеној дужности. Тужени не конкретизује друге битне повреде одредаба поступка које су предвиђене као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у јавној евиденцији непокретности уписан као носилац права коришћења на парцели број .. од 191 м² у КО Нови Сад 1. Парцела се налази у Новом Саду, а према планским документима простире се у северном делу града дуж путева М-7 и Е-75, у оквиру простора за пословање на улазним правцима између Темеринске улице, пута Шајкашког одреда и Канала Дунав – Тиса – Дунав у Новом Саду и у целости је намењена за јавну саобраћајну површину – регулацију ... улице. Користи се као јавна и саобраћајна површина – бицикличка пешачка стаза и зелени појас који је растао. На парцели није изграђена електроенергетска мрежа, нити кроз њу пролазе легална водоводна и канализациона мрежа. У катастру се води као њива прве класе у државној својини Републике Србије. Тужилац је купио парцелу број .. површине 20 а 12 м² пре 25-26 година. На његов захтев у Катастру непокретности је 2005. године извршена деоба парцеле и тако формирана спорна парцела од 191м², на којој је он уписан са правом коришћења. Тржишна вредност грађевинског земљишта на локалитету где се парцела налази је 74.697,09 динара за 1 м², што за укупну површину представља 14.267.144,20 динара.

Са полазиштем на овако утврђене чињенице, нижестепени судови налазе да је парцела фактичким привођењем јавној намени постала добро у општој употреби – јавној својини туженог Града по одредбама члана 10. ставова 2. и 7. Закона о јавној својини. Поступак експропријације земљишта није спроведен, па пошто је оно фактички приведено планираној намени, тужбени захтев је основан у смислу одредби члана 58. Устава Републике Србије, чланова 83. и 88. Закона о планирању и изградњи, као и члана 119. став 3. Закона о путевима.

По становишту Врховног суда, због погрешне примене материјалног права првостепени суд је пропустио да утврди све битне чињенице од значаја за одлуку о тужбеном захтеву за новчану исплату и утврђење јавне својине локалне самоуправе на земљишту које се фактички користи као јавни пут.

Према члану 10. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 94/24), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др) (став 2.); добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев државних путева II реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 10.).

Према Закону о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 72/09 ... 62/23), грађевинско земљиште може бити изграђено и неизграђено (члан 90. став 1.); изграђено грађевинско земљиште је земљиште на коме су изграђени објекти намењени за трајну употребу, у складу са законом (члан 90. став 2.); неизграђено грађевинско земљиште је земљиште на коме нису изграђени објекти, на коме су изграђени објекти без грађевинске дозволе и привремени објекти (члан 90. став 3.); право коришћења на грађевинском земљишту, претвара се у право својине, без накнаде (члан 102. став 1.);

право својине из става 1. овог члана стиче се даном ступања на снагу овог закона, а упис права својине врши орган надлежан за послове државног премега и катастра, по службеној дужности (члан 102. став 2.); право својине на катастарској парцели уписује се у корист лица које је уписано као власник објекта, односно објекта који се налази на тој парцели, односно лица које је уписано као носилац права коришћења на катастарској парцели на неизграђеном грађевинском земљишту (члан 102. став 3.).

Законом о путевима („Службени гласник РС“ бр. 41/18 ... 92/23), прописано је да је јавни пут пут који испуњава прописане критеријуме за категоризацију од стране надлежног органа и који је надлежни орган прогласио као такав (члан 2. тачка 2.); да јавни пут обухвата, осим тупа, путне објекте, саобраћајне прикључке, путно земљиште, тротоаре, пешачке и бициклическе стазе у путном земљишту, функционалне садржаје пута (члан 4. став 1.); да се према значају саобраћајног повезивања јавни путеви деле на: 1) државне путеве I реда (који саобраћајно повезују територију државе са мрежом европских путева, односно део су мреже европских путева, територију државе са територијом суседних држава, целокупну територију државе, као и привредно значајна насеља на територији државе) и државне путеве II реда (саобраћајно повезују подручја два или више управна округа или подручје управног округа, као и погранична подручја и граничне прелазе са мрежом државних путева); 2) општинске путеве (саобраћајно повезују територију општине, територију општине, односно града, као и територију општине, односно града са мрежом државних путева); 3) улице (саобраћајно повезују делове насеља) (члан 5. став 1.); Влада прописује критеријуме за категоризацију јавних путева (члан 5. став 2); Влада доноси акт о категоризацији државних путева на основу критеријума из става 2. овог члана (члан 5. став 3.):

Из досадашњег чињеничног утврђења произилази да је тужилац на основу теретног правног посла стекао у својину парцелу број .. површине 20 а 12 м², а да је спорна парцела настала деобом на његов захтев 2005. године и да се од тог времена води као својина Републике Србије, са уписаним правом коришћења тужиоца. Парцела је по упису у катастру њива I. класе. Из садржине планских докумената следи да се налази у простору за пословање на улазним правцима између Темеринске улице, пута Шајкашког одреда и Канала Дунав – Тиса – Дунав у Новом Саду и да је намењена регулацији Улице ..., али није разјашњено како се категоризује јавни пут у чији састав је ушла по планској документацији. Основано се ревизијом указује да није разјашњена чињеница да ли је спорна парцела, као део веће парцеле, након купопродаје била у фактичкој власти тужиоца, односно када је и на основу којих фактичких радњи тужилац депоседиран ове парцеле и она постала добро у општој употреби. Остало је неразјашњено и да ли су, с обзиром на врсту земљишта и начин коришћења, испуњени услови за конверзију права коришћења тужиоца у право својине, те из којих разлога у Катастру непокретности ова промена није евидентирана.

Пошто у поновљеном поступку разјасни битне чињенице на које је указано, првостепени суд ће бити у прилици да изведе закључак да ли је тужилац актима туженог Града лишен права својине, односно ограничен у праву својине, као и да ли с обзиром на планске акте и фактички начин коришћења парцела представља јавну својину туженог Града Новог Сада. Ове чињенице опредељују материјалноправни однос странка, односно постојање активне легитимације тужиоца и пасивне легитимације туженог у овом спору.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**